

EDITORI:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

DIRECTOR EDITORIAL:
Magdalena Mărculescu

COPERTĂ:
Faber Studio

FOTO COPERTĂ:
Guliver/Getty Images/ © DEA / G. CIGOLINI

REDACTOR:
Domnica Drumea

DIRECTOR PRODUCȚIE:
Cristian Claudiu Coban

DTP:
Ofelia Coșman

CORECTURĂ:
Elena Bițu
Eugenia Ursu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ASLAN, REZA
Zelotul : viața și epoca lui Isus din Nazaret /
Reza Aslan; trad.: Mihnea Columbeanu, Filip-Iosif
Columbeanu. - București : Editura Trei, 2013

ISBN 978-973-707-883-4

I. Columbeanu, Mihnea (trad.)
II. Columbeanu, Filip-Iosif (trad.)

231.9

Titlul original: ZEALOT:
The Life and Times of Jesus
of Nazareth
Autor: Reza Aslan

Copyright © 2013 by Reza Aslan
Copyright map and illustration
© 2013 by Laura Hartman Maestro

Prezenta ediție s-a publicat prin acord
cu Random House, un imprint al
The Random House Publishing Group,
o divizie din Random House LLC.

Copyright © Editura Trei, 2013

C.P. 27-0490, București
Tel./Fax: +4 021 300 60 90
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

CUPRINS

<i>Harta Palestinei în secolul I</i>	11
<i>Templul din Ierusalim</i>	13
Nota autorului	15
Introducere	21
Tabel Cronologic	33
PARTEA I	
Prolog: Un altfel de sacrificiu	37
Capitolul 1: O gaură într-un colț	45
Capitolul 2: Regele iudeilor	53
Capitolul 3: Știți de unde sunt	63
Capitolul 4: A Patra Filosofie	75
Capitolul 5: Unde vă este flota să măturați marea de romani?	89
Capitolul 6: Anul unu	103
PARTEA A II-A	
Prolog: Zelul pentru casa ta	121
Capitolul 7: Glasul ce strigă în pustie	129
Capitolul 8: Urmează-mă	141
Capitolul 9: Cu duhul lui Dumnezeu	155
Capitolul 10: Vie împărăția Ta	169
Capitolul 11: Dar voi cine ziceți că sunt?	183
Capitolul 12: Nu avem împărat decât numai pe Cezarul	205

PARTEA A III-A

Prolog: Și Cuvântul S-a făcut trup	223
Capitolul 13: Și dacă Hristos n-a înviat	233
Capitolul 14: Nu sunt eu apostol?	247
Capitolul 15: Cel Drept	265
Epilog: Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat	285
Mulțumiri	289
Note	291
Bibliografie	369

*Soției mele, Jessica Jackley, și întregii familii Jackley,
a căror dragoste și toleranță m-au învățat mai multe
despre Isus decât toți anii mei de studiu și cercetare.*

PROLOG

Un altfel de sacrificiu

Războiul cu Roma nu a început prin ciocnirea de săbii, ci cu o lovitură de pumnal scos de sub haina unui asasin.

Sezonul festivalurilor, la Ierusalim, este o perioadă în care evreii răspândiți pe tot cuprinsul bazinului mediteraneean se adună în orașul sfânt pentru a aduce ofrande frumos mirositoare lui Dumnezeu. În vechiul cult evreiesc, există o serie de sărbători și ritualuri ce nu pot fi îndeplinite decât în interiorul Templului din Ierusalim, în prezența marelui preot, care în timpul zilelor sacre cele mai importante — cum ar fi Paștele, Rusaliile, Sucot, festivalul secerișului — își oprește sume importante de bani pe lângă comisionul sănătos, numit *tithe*, pe care-l percepe pentru osteneala sa. Și ce mai osteneală! În asemenea zile, populația orașului poate ajunge la peste un milion de oameni. Sunt mobilizați toți portăreii și preoții de rang inferior pentru a strecura mulțimea de pelerini prin Porțile Hulda ale zidului sudic al Templului și a-i mâna, prin galeriile întunecate și cavernoase de sub piața Templului, până la rândul dublu de scări care duce spre piața publică și târgul cunoscute drept Curtea Neamurilor.

Templul din Ierusalim este o construcție de formă dreptunghiulară, măsurând aproximativ cinci sute de metri lungime pe o lățime de trei sute, ridicată pe Muntele Moria, în extremitatea estică a orașului.

Zidurile sale exterioare sunt brăzdate de porticuri acoperite, ale căror acoperișuri de lespezi sunt susținute pe

rânduri de coloane din marmură albă strălucitoare, ca să protejeze mulțimea de soarele nemilos. Pe flancul sudic al Templului se află galeria cea mai mare și mai bogat ornată — Galeria Regală —, o sală de adunare asemănătoare cu o bazilică, înaltă de două etaje și construită, conform obiceiului, în stil roman. Acesta este sediul administrativ al Sanhedrinului, tribunalul suprem și cea mai înaltă autoritate religioasă a statului evreu. Este, de asemenea, locul în care se adună numeroși comercianți și speculanți valutar soioși, pentru a aborda pe oricine urcă scările subterane către piața luminată de soare.

Speculanții joacă un rol vital în Templu. Contra unui comision, vor primi orice monedă străină și o vor schimba în shekelul evreiesc, singura monedă recunoscută în Templu de către autorități. Speculanții sunt și cei care percep taxa de o jumătate de shekel pe care toți bărbații trebuie să o plătească la intrare pentru a menține fastul și spectacolul prezent peste tot în jur: munții de tămâie aprinsă și jertfele continue, libațiile cu vin și ofrandele din fructe, corul de leviți care cântă psalmi fără încetare, acompaniați de orchestra de lire și chimvale. Cineva trebuie să plătească pentru toate aceste necesități. Cineva trebuie să suporte costul jertfelor arse care îl mulțumesc atât de mult pe Dumnezeu.

Cu noua monedă în mână, suntem acum liberi să cercetăm cuștile aliniate de-a lungul zidurilor de unde se pot cumpăra jertfele: un porumbel, o oaie — depinde doar de adâncimea pungii sau de gravitatea păcatului. Dacă acesta depășește bugetul, nu trebuie să disperați. Speculanții vor fi mai mult decât încântați să ofere creditul necesar pentru a mări jertfa. Există un cod de legi foarte strict privind animalele care pot fi cumpărate pentru o

asemenea ocazie. Ele trebuie să fie fără cusur. Trebuie să fie domestice și nu sălbătice. În același timp, nu pot fi animale de povară. Fie că sunt boi, tauri, berbeci sau oi, trebuie să fi fost crescute special pentru asta. Nu sunt ieftine. De ce să fie? Jertfirea lor este principalul scop al Templului. Este însuși motivul pentru care Templul există. Cânteculele, rugăciunile, predicile — toate obiceiurile care au luat naștere aici sunt subordonate acestui ritual esențial. Libația cu sânge nu numai că spală păcatele, dar și curăță pământul, îl hrănește, reînnoindu-l și vitalizându-l, protejându-ne pe toți de secetă, foamete sau alte catastrofe. Ciclul vieții și al morții, pe care Dumnezeu l-a hotărât în omnisciența Sa, depinde întru totul de sacrificiul nostru. Iar pentru asta, nicio sumă nu este prea mare.

Așa că, procurați-vă o jertfă cât mai bună și transmiteți-o mai departe unuia dintre numeroșii preoți în robe albe care se plimbă prin piața Templului. Ei sunt descendenții lui Aaron, fratele lui Moise, și sunt însărcinați cu organizarea ritualurilor zilnice: arderea tămâii, aprinderea lămpilor, sunatul goarnelor și, bineînțeles, sacrificarea ofrandelor. Preoția este o funcție ereditară, însă Templul nu duce lipsă de preoți, mai ales în timpul sezonului sărbătorilor, când aceștia sosesc în număr mare și de la mari distanțe pentru a asista la festivități. Se înghesuie în Templu în ture de douăzeci și patru de ore, pentru a se asigura că flăcările sacrificiilor ard zi și noapte.

Templul este construit sub forma unor curți concentrice și etajate, cu cât mai sus, cu atât mai înguste și mai restrictive. Curtea aflată cea mai în afară, numită Curtea Neamurilor [*heI*], de unde îți poți cumpăra sacrificiul, este o piață întinsă, deschisă oricui, indiferent de rasă ori religie. Dacă ești evreu și nu suferi de o boală fizică (accesul

leproșilor sau al paralizicilor este interzis), și ai fost deja purificat printr-o baie rituală, îl poți urma pe preotul care ți-a luat în primire jertfa și, trecând de un grilaj de piatră, poți intra în următoarea curte, Curtea Femeilor [*ezrat nașim*] (o inscripție de pe zid îi avertizează pe ceilalți să nu se aventureze mai departe de curtea exterioară, sau vor fi pedepsiți cu moartea). Aici se află lemnele și uleiurile pentru jertfe. De asemenea, este punctul dincolo de care femeile evreice le este interzis să avanseze în Templu. Bărbații evrei pot continua traseul urcând pe niște scări semicirculare și trecând pe sub Poarta Nicanor, în Curtea Evreilor [*ezrat Israel*].

Acesta este locul în care vei fi cel mai aproape de Dumnezeu. Duhoarea carnagiului este imposibil de ignorat. Intră în piele și în păr ca o povară otrăvitoare de care vei scăpa cu greu. Preoții ard tămâie pentru a alunga duhoarea și boala, dar amestecul de mirt, scorțișoară, șofran și tămâie nu poate masca mirosul pestilențial al măcelului. Cu toate acestea, e important să rămâi acolo și să îți vezi ofranda sacrificată în cealaltă curte — cea a Preoților [*ezrat cohanim*]. Intrarea în acest spațiu le este permisă doar preoților și oficialilor Templului, deoarece aici se află altarul Templului: un pedestal cu patru picioare din lemn și bronz, lung de doi metri și jumătate și la fel de lat, care emană nori negri și groși de fum.

Preotul duce jertfa într-un colț și o spală într-un bazin, după care, rostind o rugăciune scurtă, taie gâtul animalului. Un asistent colectează sângele într-un vas pentru a stropi cele patru colțuri ale altarului, în timp ce preotul eviscerează și dezmembrează cadavrul. Pielea animalului îi va rămâne lui; va scoate un preț bun în piață. Măruntaiele și zgârciurile sunt scoase și urcate pe o rampă până la altar, unde sunt

așezate direct pe focul etern. Carnea animalului se îndepărtează cu grijă și e pusă deoparte, pentru festinul preoților de după ceremonie.

Întreaga liturghie se desfășoară în fața celei mai tainice curți din interiorul Templului — Sfânta Sfintelor; un sanctuar placat cu aur, amplasat în inima complexului Templului. Sanctuarul este cel mai înalt punct din Ierusalim. Ușile lui sunt acoperite cu tapițerii mov și stacojii, pe care este brodată roata zodiacului și panorama raiului. Aici se află întreaga glorie a Domnului, în formă fizică. Este punctul de întâlnire dintre tărâmul pământean și cel ceresc; centrul creației. Chivotul Legilor, conținând cele Zece Porunci, s-a aflat la un moment dat aici, dar s-a pierdut cu mult timp în urmă. Acum, Sanctuarul e gol. Este un spațiu vast care funcționează ca o cale de acces pentru prezența divină, canalizându-i spiritul din Cer și răspândindu-l în valuri concentrice prin toate încăperile Templului, prin Curtea Preoților și Curtea Evreilor, Curtea Femeilor și Curtea Neamurilor, apoi mai departe, traversând zidurile cu pridvor și coborând pe străzile Ierusalimului, pentru a se răspândi în restul Iudeei, până la Samaria, Idumeea, Perea și Galileea și mai departe, prin Imperiul Roman și către restul lumii, către toți oamenii și toate națiile — evrei și ne-evrei. Puterea Lui Dumnezeu, spiritul Creației, avea o singură origine: Sfânta Sfintelor, sanctuarul din interiorul Templului de la Ierusalim, orașul sacru.

Intrarea în Sanctuar nu-i e permisă decât arhiereului, care în anul 56 e.n. este un tânăr pe nume Ionatan, fiul lui Ana. Asemenea multora dintre precursorii săi, Ionatan și-a cumpărat postul direct de la Roma, fără îndoială costându-l o mică avere. Funcția de arhiereu este una foarte profitabilă, rezervată doar câtorva familii nobiliare care își transmit